

ELEVI PE ȘANTIERE ARHEOLOGICE

RALUCA SIMIONESCU

Capidava — turnul central de pe latura de N-E.

CELEBRITATEA CAPIDAVEI

Capidava, localitate pe malul Dunării, cu splendidă așezare, a cunoscut în acastă vară, în ciuda izolării sale și a căilor dificile de acces, o puțin obișnuită celebritate. Dacă șantierul arheologic deschis de Grigore Florescu în anul 1924 a concentrat interesul multor specialiști, anul acesta lucrările de pe șantier s-au desfășurat sub un interes sporit de simpatia, grijă

și solicitudinea unui foarte mare număr de oameni, ale căror profesii și preocupări sunt în afara arheologiei.

Acest spor substanțial de interes și simpatie a fost generat de faptul că, în vara aceasta, „mina de lucru” pe șantier au asigurat-o elevi și eleve din localitățile dobrogene.

Evenimentul a marcat, pe de o parte, intr-o înțelegere mai largă, aportul elevilor la o acți-

une patriotică, iar într-o interpretare mai strictă, pătrunderea copiilor pe un teren aparținând științei, unor răspunderi majore în cercetarea și cunoașterea istoriei patriei noastre.

Intr-adevăr, se căută pe săntierul arheologic de la Capidava cîteva elucidații importante asupra problemei hotărului roman, care vor fi comunicate în anul 1972 la al IX-lea Congres de studii cu privire la hotarele imperiului roman.

La Capidava au lucrat elevi ai claselor X-XII, de la Hirsova și Cernavoda, în prima serie, și de la Topraisar și Cobadin în seria a II-a.

Bilanțul acestei frumoase inițiative s-ar putea consemna pe fiecare zi, cu o evoluție mereu amplificată de pasiunea și interesul tinerilor.

Cineva de pe săntier făcea observația amuzantă că, pentru copii, săntierul seamănă în prima zi cu un roman de aventuri, care făgăduiește senzaționale și spectaculoase descoperiri.

Personalul științific al săntierului (conducătorul științific al săntierului Radu Florescu și arheologul Cornelius Cirjan de la Muzeul de arheologie din Constanța), a început colaborarea aceasta nouă cu copiii prin a-i iniția în obiectivele săpăturii.

Și, cu fiecare zi, scurte comunicări organizate ad-hoc au adus lămuriri și au făcut din elevi colaboratori activi, interesați în tehnica de lucru, în înțelegerea caracteristicilor vestigilor găsite, strămutindu-le imaginația și pasiunea pe tărîmul concret al muncii pe săntier: „Marile descoperiri” au căpătat forma cioturilor de ceramică, a monedelor vechi, a zidurilor de colibe și a vetrelor săpate.

Arheologul Radu Florescu aprecia munca elevilor, ca fiind „inteligentă, supusă autocontrolului”. Nu există cazuri de deteriorare a materialului arheologic, iar asistența personalului de la specialitate este solicitată de elevi pentru înțelegerea semnificațiilor științifice ale vestigilor dezvelite.

Roadele reale ale acestei experiențe sunt destul de pozitive, ca să nu aibă nevoie de nici un fel de idealizare; elevii de la Capidava nu au mărturisit hotărirea spontană de a deveni arheologi, însă au părăsit săntierul imbogățiti cu noi înțelegeri ale istoriei, ale însemnatății vestigilor trecutului istoric, fiecare dintre ei a devenit un propagandist conștient și documentat al ocrorii și valorificării mărturisitorilor privind trecutul poporului nostru și desigur toti vor împărtăși cîte ceva din această nouă experiență și atitudine colegilor, familiei etc.

Merită să consemnăm, de pildă, că la numai două săptămâni după ce elevii din Cernavoda au părăsit săntierul, cercetările arheologice de la Capidava au găsit eficienți sprijinitori în oraș. Seful unității de petrol din Cernavoda, Ion Băcanu, a găsit un grup electrogen, de

care săntierul și întreaga Capidava ar avea mare nevoie, și care stă deocamdată nefolosit într-o întreprindere; s-a oferit să se intereseze de posibilitatea instalării unui telefon și să antreneze diferite întreprinderi în lucrările de amenajare și în dificile probleme de transport pe Dunăre. De altfel, vizitase săntierul de la Capidava ca părinte, în prima serie, cînd lucrase și elevul Petrică Băcanu din Cernavoda, și revenea acum cu ochiul și autoritatea gospodarului, dornic să sprîjine o muncă în care s-a investit pasiune și entuziasm tineresc.

Capidava are mare nevoie de asemenea parțizani, ca și de sprijinul și interesul comitetelor orașenești și județean U.T.C., care s-a făcut simțit de la deschiderea săntierului; la Capidava se prevăd însemnate lucrări de amenajare, deschiderea unui muzeu, care să adăposte-

„Banchetul funerar” – stelă funerară descoperită la Capidava.

tească materialul descoperit; cu rezultatele cercetărilor de la Ulmetum, Topalu și Capidava se va putea prezenta, în viitor, o zonă relativ complet cercetată, care va trebui cuprinsă într-un circuit turistic pentru cei ce vor să viziteze Dobrogea.

Deocamdată, totul ne îndreptățește să credem că viitorul apropiat ne va permite să

Santierul arheologic Merești – Peștera calului.

Colectivul de elevi din Odorhei participanți la săpăturile arheologice de la Merești.

vorbim de o Capidavă mai puțin izolată, care își va fi ciștigat o celebritate durabilă, datorată unor importante descoperiri și amenajări, la care își vor fi adus contribuția tinerii Dobrogei*.

* Adrian Rădulescu, directorul Muzeului de arheologie din Constanța ne-a informat că și la Adamclisi au lucrat cca 60 de elevi din județ.

PE VALEA VIRGHISULUI

Tot în acele zile de vară, la temperaturi însă mult mai scăzute, pe valea Virghișului, la Merești, alte echipe de elevi au pornit la explorarea Peșterii Tătarilor și a Peșterii Calului. Săpăturile s-au făcut aici de către Muzeul

de istorie din Tg. Mureș și de Muzeul de istorie din Harghita.

Au lucrat, în două serii, elevii claselor mari din Odorhei și Vlăhița. În primele zile au ridicat puncte peste apa Virghișului, au construit căi de acces spre peșteri, și-au insușit instrucțial privind tehnica securității în condițiile de cercetare în peșteră, și, felul în care s-a desfășurat întreaga activitate a dovedit remarcabilă lor seriozitate. Cele două peșteri (din cele 40 cîte sunt la Merești) au început cercetări în cele două pomenite mai sus) au păstrat bogate mărturii de cultură materială și spirituală, aparținind comunităților care au locuit în această zonă, începînd cu sfîrșitul paleoliticului și pînă în secolul al XVIII-lea.

Arheologul Lucian Roșu, conducătorul științific al santierului de la Merești, ne-a împărtășit concluziile sale privind experiența muncii cu elevii.

„Participarea directă a tinerilor la aceste cercetări are rezultate pozitive concrete atât pentru elevi cît și pentru lucrările de cercetare. Cercetarea arheologică pe santier reclamă pasiune, dar obligă prin excelență la multă atenție și grijă. Colaboratorii noștri elevi au lucrat cu matură seriozitate. În cadrul unui schimb de păreri pe care l-am avut cu tov. Fabian, primul secretar al Comitetului județean U.T.C. Harghita, am ajuns cu toții la concluzia că această prețioasă colaborare trebuie continuată, cu un plus de atenție în organizarea mai din timp a recrutării elevilor, în raport cu cunoștințele lor de istorie și cu preocuparea lor de a-și îmbogățî aceste cunoștințe.

Ne bucurăm, de asemenea, că au fost ciști-gați toți elevii prezenti pe santier, pentru cauza dreaptă a ocrotirii monumentelor naturii.

Intr-o din zile s-a făcut cu elevii o vizită în cea mai mare dintre peșteri, — Peștera Tătarilor, sub conducerea unui specialist de științele naturii. Copiii au fost impresionați de urmele unor adesea multilări săvîrsite de turisti ignoranți, care au distrus formațiile de peșteră, au scrielit perechi, au săpat fundul peșterii „în goană după aur”.

Credem că este necesar ca — alături de noi și de Comisiunea Monumentelor Naturii — Secția de propagandă a O.N.T. să desfășoare o amplă activitate de popularizare științifică, să facem cunoscută și înțeleasă importanța monumentelor naturii și istorice care sunt, în același timp, și importante obiective turistice.

Pe santierele la care participă elevii se va forma, cu timpul, o puternică și sănătoasă opinie, sprijinul nostru cel mai direct și sigur în preocuparea permanentă de ocrotire a monumentelor naturii și a vestigiilor istorice“.

CÎT MAI MULTĂ

PIONIERI ȘI ȘCOLARI

— PRIETENI

AI MUZEELOR

Prof. N. CONSTANTINESCU

Comisia metodică a Consiliului Național
al Organizației Pionierilor

Instruirea și educarea copiilor reprezintă o problemă de importanță majoră, pentru viitorul națiunii noastre socialiste. „*In scoli învață azi generațiile care vor duce mai departe făclia progresului material și spiritual al României, cei care vor desăvîrși înfăptuirea telurilor căror își consacrad azi forțele și energia întregul nostru popor*“*.

Copilul se dezvoltă și se formează sub influența a numeroși factori educativi în cadrul căroroșcăola, familie, organizația pionierilor, dețin un loc hotărîtor. Aceasta nu diminuează cu nimic misiunea și răspunderea pe care o

* Nicolae Constantinescu: *Cuvînt rostit la Consiliul de instruirea pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România*.